

Mirosław Mylik, Paweł Mazanka

Wkład pracowników naukowych ATK w Warszawie w VI Polski Zjazd Filozoficzny, Toruń 1995

Studia Philosophiae Christianae 32/1, 306-309

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

przeglądu technik indoktrynacji i ich skutków psychologicznych doraźnych (tzw. syndrom jeniecki) i odroczonej (tzw. syndrom repatriacyjny).

Konferencję zakończyła dyskusja prowadzona przez prof. S. Sieka.

IWONA MARCYSIAK

SPRAWOZDANIE Z KONFERENCJI: OSOBOWOŚĆ A AKTYWNOŚĆ TWÓRCZA

Dnia 15 grudnia 1995 r. na Wydziale Filozofii Chrześcijańskiej odbyła się konferencja na temat: *Osobowość a aktywność twórcza*. Konferencję zorganizowała Katedra Psychologii Ogólnej pod kierunkiem prof. A. Strzałeckiego.

Symposium rozpoczął prof. A. Strzałeckie, który mówił o ogólnym modelu twórczości obejmującym dziedzinę poznawczą, osobowościową i aksjologiczną oraz przedstawił trzy badania empiryczne weryfikujące ten model.

Referat dr J. Stypułkowskiej był sprawozdaniem z badań dotyczących związków między myśleniem twórczym a takimi cechami osobowości jak: inteligencja, obraz siebie, poziom lęku, potrzeby psychiczne.

Prof. A. Matczak w swoim wystąpieniu omówiła rolę stylu poznawczego jako potencjalnego wyznacznika twórczych predyspozycji na przykładzie refleksyjności impulsywności oraz przedstawiła wyniki badań nad porównawczą skutecznością myślenia konwergencyjnego i dywergencyjnego u osób refleksyjnych i impulsywnych.

Referat dr A. Tokarz był próbą empirycznego uzasadnienia dominującej roli autonomicznej motywacji poznawczej w twórczej pracy naukowej.

Poczucie humoru jako cechy ludzi twórczych omówiła dr A. Grochowska. Wiąże się ono z myśleniem twórczym, a zwłaszcza z myśleniem dywergencyjnym.

Dr P. Zyllich przedstawił wizję życia twórczego w ujęciu psychologii humanistycznej, która twórczość traktuje jako swoiste spotkanie między tym co niepowtarzalne w człowieku a rzeczywistością zewnętrzną.

W ostatnim wystąpieniu mgr A. Błotniak przedstawiła wyniki badań nad osobowością ludzi zajmujących się działalnością przedsiębiorczą, które zostały przeprowadzone w oparciu o dorobek psychologii twórczości.

Podsumowaniem konferencji była dyskusja poprowadzona przez prof. A. Strzałeckiego.

MIROŚLAW MYLIK, PAWEŁ MAZANKA

WKŁAD PRACOWNIKÓW NAUKOWYCH ATK W WARSZAWIE W VI POLSKI ZJAZD FILOZOFICZNY TORUŃ 1995

Filozoficznym wydarzeniem w kraju roku 1995 stał się bez wątpienia VI Polski Zjazd Filozoficzny, który odbył się od 5 do 9 września w toruńskim Uniwersytecie Mikołaja Kopernika, obchodzącym jubileusz 50-lecia swego istnienia. Poprzednie zjazdy odbywały się we Lwowie w 1923 r., w Warszawie w 1927 r., w Krakowie w 1936 r., i w 1987 r., oraz w Lublinie w 1977 r. Żaden jednakże nie zgromadził tak dużej liczby uczestników jak zjazd toruński. Jak bowiem podali organizatorzy Zjazdu na prawie 800 zgłoszonych naukowców z kraju i zagranicy, przybyło ostatecznie około 720 osób, którzy głosili prawie 600 referatów w ponad 30 sekcjach problemowych, blokach

sekcyjnych i wykładach ogólnych, a także uczestniczyli w wielu imprezach towarzyszących zjazdowi. Wszystko to razem – zdaniem wielu uczestników – uczyniło z VI-ego Zjazdu największe tej rangi wydarzenie w Polsce po drugiej wojnie światowej.

Otwierający obrady Dziekan Wydziału Humanistycznego i zarazem Przewodniczący Komitetu Organizacyjnego VI Zjazdu prof. Lech Witkowski przekazał zebrany informację o papieskim posłaniu z tej okazji, w którym czytamy m.in.: „Zjazd jest wydarzeniem niezmiernie doniosłym w życiu polskiej nauki. Ma on charakter wyjątkowy, gdyż po wielu latach ideologicznego zniewolenia umysłów odbywa się w warunkach odzyskanej wolności” (cały list Ojca św., jak i inne listy osób, które nie mogły z różnych powodów przybyć na Zjazd, zamieszczono w okolicznościowej *Filozoficznej Gazecie Zjazdowej*, UMK Toruń, nr 1, 5 IX 1995 r.). Honorowy zaś patronat nad Zjazdem przyjął Prezes Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej, a także wiele instytucji państwowych i prywatnych. Świadczy to niewątpliwie o pluralizmie ideowym i otwartości światopoglądowej polskich filozofów.

Celem Organizatorów VI Zjazdu był „pełny przegląd najważniejszych nurtów i kierunków badań na tle rangi polskiej tradycji filozoficznej, jak też najważniejszych wydarzeń i dokonań filozofii w XX wieku” [por. – L. Witkowski. *Informacja o Zjeździe Filozoficznym*, w: „Ruch Filozoficzny”, 1994, nr 3-4, s. 262]. Miał też VI Zjazd przyczynić się do rozwoju refleksji „filozoficznej w Polsce, integracji środowiska filozoficznego, do wzajemnego poznania i zrozumienia wszystkich filozofów polskich”. [zob. – *VI Polski Zjazd Filozoficzny. Program*, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, 1995, s. 5].

Rzeczywiście, Zjazd ukazał wielkie bogactwo tematyki, które zajmuje obecnie umysły polskich filozofów. Wydaje się jednak, że najbardziej uhonorowano tradycję szkoły lwowsko-warszawskiej, wiele uwagi poświęcono też postmodernizmowi, sporo miejsca zajęła także fenomenologia i filozofia religii, ciekawe też były wyniki badań historyków filozofii, nie brakowało wreszcie wystąpień z pogranicza problematyki logiki, matematyki, socjologii, psychologii, pedagogiki, medycyny, a nawet polityki. Wyraźnie zaznaczył się również modny dziś wątek ekologiczny, nie udało się natomiast próba zorganizowania panelu feministycznego co jest chyba znakiem niemożności zdominowania filozofii przez ideologię.

Obrady VI Zjazdu odbywały się w zasadniczych ramach trzech rodzajów wykładów, a mianowicie przedpołudniowych wykładów ogólnych (przeznaczone dla wszystkich uczestników, ale bez możliwości dyskusji), następnie wykładów plenarnych bloków sekcyjnych z dyskusjami (dla dwóch lub trzech połączonych sekcji, jak np. dla sekcji historii filozofii i filozofii religii), aż wreszcie popołudniowych referatów dla poszczególnych 33 sekcji problemowych wraz z dyskusjami. Wieczorami natomiast, jak również w przerwach pomiędzy wykładami wszystkich rodzajów, odbywały się imprezy towarzyszące, jak prezentacje publikacji okołozjazdowych (przez prawie wszystkie liczące się wydawnictwa naukowe); pokazy filmów o wybitnych polskich i zachodnich filozofach (jak S. Świeżawski, B. Skarga czy L. Wittgenstein); wystawa malarstwa inspirowanego filozofią indyjską; wieczór poezji filozofów (zdominowany przez poetów krakowskich i toruńskich); kolacja wydana przez JM Rektora UMK czy przyjęcie w salach zabytkowego ratusza, wydane z kolei przez Wojewodę Toruńskiego; wreszcie panele i inne interesujące rozmowy kulturalowe, które uzupełniły niezapomnianą atmosferę Zjazdu.

Był zatem VI Zjazd naprawdę wydarzeniem o wielkiej randze historycznej, organizacyjnej i naukowej. Historycznej, bo nawiązano tak do tradycji spotkań filozofów polskich, zainicjowanej jeszcze przez Pierwszy Polski Zjazd Filozoficzny we Lwowie w 1923 r., jak również był to pierwszy zjazd polskich filozofów w wolnej III Rzeczypospolitej. Organizacyjnej, bo przygotowano i przeprowadzono obrady Zjazdu – w opinii wielu jego uczestników – wcale nie gorzej, a może i nawet pod pewnymi względami lepiej, niż tego typu imprezy na Zachodzie. Wreszcie naukowej, bo była to współczesna wieża Babel filozoficznych poglądów, orientacji i postaw polskich

myślicieli tak z kraju, jak i z zagranicy. Całkowita jednak ocena Zjazdu nie jest możliwa ze względu na choćby imponującą liczbę i różnorodność uczestników, referatów, dyskusji, publikacji okołozjazdowych, imprez towarzyszących zjazdowi, spotkań towarzyskich, etc.

Tym bardziej więc należy odnotować fakt uczestnictwa w obradach VI Zjazdu dość licznej grupy pracowników naukowych Akademii Teologii Katolickiej w Warszawie, którzy kierowali obradami plenarnymi i sekcijnymi, wygłaszali referaty zjazdowe, zabierali głos w licznych dyskusjach i panelach, a także prezentowali swoje liczne publikacje. I tak np. kierujący i koordynujący pracami sekcji filozofii religii bp prof. B. Bejze zaprosił do udziału i dyskusji zjazdowej słuchaczy wszystkich wyższych seminariów duchownych i wszystkich nauczających filozofię religii w uczelniach katolickich. Do nich to właśnie skierował w szczególny sposób Bp Bejze (8 września br.) swój wykład zjazdowy (w cyklu „wykładów plenarnych bloków sekcyjnych”) pt. *O potrzebie filozoficznego poznania Boga*, który miał przede wszystkim na celu ukazanie zasadniczych problemów, które polscy filozofowie – tomiści powinni niezwłocznie podjąć w poważnych dyskusjach. Wykład Księędza Biskupa spotkał się z dużym zainteresowaniem filozofów religii z innych orientacji i ośrodków akademickich, którzy jak W. Sady, A. Zachariasz, J. Kuczyński, A. Siemianowski, wzięli udział w dość długiej i owocnej dyskusji. Wielu bowiem dyskutantów i to z różnych ośrodków naukowych zaakceptowało tezę, że problem Boga jest podstawowym zagadnieniem w filozofii – jeżeli myślimy odpowiedzialnie o ludzkim życiu. Wszystko to razem spowodowało, że nad filozoficzną problematyką religii można było dyskutować tak otwarcie i szeroko w Polsce dopiero po raz pierwszy po wojnie.

Filozofowie ATK zabierali również głos w tak aktualnych i potrzebnych dziś zagadnieniach, jak etyka biznesu (A. Dylus, H. Juros), bioetyka, ekofilozofia i filozofia życia w dialogu (J.M. Dołęga, K. Kloskowski, Sz. W. Ślaga) czy sztuczna inteligencja (A. Latawiec, M. Lubański). Przewodniczyli także dwukrotnie wykładom plenarnym bloków sekcyjnych (B. Bejze, A. Półtawski), siedem razy kierowali bądź koordynowali poszczególnym sekcjom zjazdowym (B. Bejze, J.M. Dołęga, A. Dylus, K. Kloskowski, M. Lubański, A. Półtawski, T. Ślipko), oraz wygłosili 22 referaty w poszczególnych sekcjach, oraz włączali się w liczne dyskusje wokół wykładów, panelów czy filmów o filozofach i filozofii. Oprócz tego można było zobaczyć ich publikacje książkowe, które zostały wystawione w gablotach wystawy zjazdowej prac filozofów z całej Polski. Natomiast młodszy pracownicy naukowcy ATK prezentowali na ogół zagadnienia z klasycznej problematyki filozoficznej.

Łącznie w VI Zjeździe uczestniczyło oficjalnie ponad 25 pracowników naukowych ATK i co ciekawe, około 15 naszych studentów. Szczegółowy plan uczestnictwa osób z ATK w obradach Zjazdu znajduje się w specjalnym *Programie* wydanym przez Organizatorów, jak i w innych publikacjach okołozjazdowych, oraz zapewne znajdzie się w zapowiadającym, przez Komitet Organizacyjny, szczegółowym protokole z obrad Zjazdu, który ma posłużyć jako materiał źródłowy do Księgi Pamiątkowej Zjazdu, oraz być może w wielotomowej publikacji, zawierającej wszystkie referaty zjazdowe.

Na zakończenie warto jeszcze odnotować wizytę (około 20) pracowników i studentów ATK w Biurze Radia Maryja w trzecim dniu obrad Zjazdu, którzy w specjalnej audycji radiowej podzieli się ze słuchaczami radia swoimi refleksjami na temat samego Zjazdu, jak i roli filozofii w codziennym życiu ludzkim. Głos zabrali w imieniu zebranych: ks. prof. E. Morawiec, ks. prof. J.M. Dołęga – Dziekan Wydziału Filozofii Chrześcijańskiej ATK, ks. prof. dr hab. K. Kloskowski – Prodziekan tegoż Wydziału, oraz dr hab. A. Latawiec.

Dyrektor Radia Maryja, ks. R. Rydyk serdecznie podziękował zebranych za wizytę w studio i zaprosił ich do dalszej współpracy z radiem.

Na zakończenie podajemy tytuły referatów naszych Pracowników, oraz sekcje na których referaty zostały wygłoszone:

ARTUR ANDRZEJUK, Sekcja filozofii społecznej,

- Etyka chronienia osób jako konsekwencja prawa naturalnego.*
ARTUR ANDRZEJUK, Sekcja filozofii społecznej,
Współczesne zastosowanie klasycznej teorii człowieka.
- Bp. BOHDAN BEJZE, Wykład plenarny bloku: Historia filozofii – filozofia religii.
Filozofować odpowiedzialnie.
- JANINA BUCZKOWSKA, Sekcja semantyki, filozofii języka,
Informacja a reprezentacja jako funkcja znaku.
- JÓZEF M. DOŁĘGA, Sekcja ekofilozofii, bioetyki,
W kierunku ekofilozofii.
- ANIELA DYLUŚ, Sekcja filozofii i etyki biznesu,
Moralność krańcowa w okresie transformacji gospodarki.
- HELMUT JUROS, Sekcja filozofii i etyki biznesu,
Edukacja jako „kapitał ludzki” w życiu gospodarczym.
- TADEUSZ KLIMSKI, Sekcja historii filozofii dawnej,
Problem prawdy w tekstach Jana Szkota Eriugeny.
- KAZIMIERZ KŁOSKOWSKI, Sekcja filozofii życia i biologii,
Różnorodność i jedność życia. Refleksje biofilozoficzne.
- ANNA LATAWIEC, Sekcja nauk kognitywnych, sztucznej inteligencji,
Problematyka filozoficzna inspirowana przez symulacje.
- ANNA LEMAŃSKA, Sekcja filozofii matematyki,
Zagadnienie eksperymentu w matematyce, w świetle teorii fraktali i chaosu deterministycznego.
- MIECZYŚLAW LUBAŃSKI, Sekcja nauk kognitywnych, sztucznej inteligencji,
Filozofia a sztuczna inteligencja.
- PAWEŁ MILCAREK, Sekcja historii filozofii dawnej,
Akt istnienia i jego rola w bycie według św. Tomasza z Akwinu.
- MIROŚLAW MYLIK, Sekcja metafizyki, statusu filozofii,
Praktyczny a teoretyczny wymiar filozofowania.
- EDWARD NIEZNAŃSKI, Sekcja filozofii logicznej,
Próba rozszerzenia ontologicznego argumentu Kurta Gödla na stosunek racji bytu.
- ANDRZEJ POŁTAWSKI, Wykład plenarny bloku: Aksjologia – etyka – estetyka,
Wartości etyczne a ontologia i metafizyka.
- ZBIGNIEW SAREŁO, Sekcja postmodernizmu,
Postmodernistyczne zakwestionowanie etyki. Fakt kulturowy czy program filozoficzny?
- SŁAWOMIR SZCZYRBA, Sekcja filozofii religii,
Intelektualne uzasadnienie religii według Jerzego Mirewicza TJ.
- SZCZEPAN W. ŚLAGA, Sekcja filozofii życia i biologii,
Ernsta Mayra koncepcja biofilozofii.